

ชื่อเรื่องการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง
หมู่บ้านห้วยปูลิง ตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย
จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน นายสมนึก ชัยธรรม

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุณิ ศรีมงคล	กรรมการ
อาจารย์รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร คำของ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ตลอดจนศึกษาปัญหาอุปสรรคและความต้องการในอนาคตของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และการทำการเกษตร ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นหัวหน้าครัวเรือนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงทุกครัวเรือนในหมู่บ้านห้วยปูลิง ตำบลม่อนจอง อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 88 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าสถิติต่าง ๆ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า หัวหน้าครัวเรือนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นชายอายุเฉลี่ย 40.22 ปี มีความเข้าใจในภาษาไทย มีรายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 12,446.59 บาท ต่อปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.08 คน แรงงานในการทำการเกษตรเฉลี่ย 2.69 คน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ย 4.75 ครั้งต่อปี จำนวนพื้นที่ครอบครองเฉลี่ย 5.87 ไร่ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ย 5.47 ครั้งต่อปี

มีการติดต่อกับชุมชนภายนอก เฉลี่ย 5.31 ครั้งต่อปี และได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้เฉลี่ย 1.67 ครั้งต่อปี

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในระดับปานกลาง มีค่าระดับการปฏิบัติเฉลี่ย 2.04 โดยมีการปฏิบัติในการป้องกันรักษาป่า ระดับปานกลาง มีการปฏิบัติในการปลูกป่าระดับปานกลาง มีการปฏิบัติในการป้องกันไฟป่าระดับมาก และมีการปฏิบัติในการเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ระดับปานกลาง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทำการเกษตรเชิงอนุรักษ์นั้น พบว่าชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงมีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับการปลูกพืชที่สามารถช่วยป้องกันดินพังทลาย ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน และช่วยรักษาคันน้ำ

ในการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า เพศ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน แรงงานในการทำการเกษตร จำนวนพื้นที่ที่ครอบครอง การติดต่อกับบุคคลภายนอก และการได้รับการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง

ปัญหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงได้แก่ การลักลอบตัดไม้ของบุคคลภายนอกหมู่บ้าน ดันไม้ที่ปลูกส่วนใหญ่ตาย อุบัติภัยสำหรับ ดับไฟป่าไม่เพียงพอ ขาดเจ้าหน้าที่มาเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ และน้ำที่ใช้ทำการเกษตรไม่เพียงพอ สำหรับข้อเสนอแนะ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และควรมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินการจากมาตรการเชิงรับ ซึ่งใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายเป็นสำคัญ มาเป็นมาตรการเชิงรุกโดยมุ่งเน้นในด้านการเผยแพร่ความรู้และประชาสัมพันธ์ จัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่า ไม้มากขึ้น และดันไม้ที่นำมาส่งเสริมให้ราษฎรปลูกตามโครงการปลูกป่าควรตระหนักถึงความต้องการที่แท้จริงของราษฎรด้วย

Independent Study Title	Forest Resource Conservation of Karen Hilltribe in Huai Pu Ling Village, Monchong Sub-district, Omkoï District, Chiang Mai Province.
Author	Mr. Somnuk Chaitham
M.S. (Agriculture)	Agricultural Extension
Examining Committee:	
	Assoc. Prof. Dr. Pongsak Angkasit Chairman
	Assist. Prof. Katin Srimongkol Member
	Lecturer Rampaipan Apichatpongchai Member
	Assist. Prof. Dr. Soontorn Khamyong Member

Abstract

The objectives of this research aimed to study forest resource conservation of Karen hilltribe, to analyse the relationship between independent factors and forest resource conservation of Karen hilltribe and to investigate the problems, constraints and needs of Karen hilltribe related to forest resource conservation. The population of this study were 88 family leaders of Karen hilltribe in Huai Pu Ling village. The data were collected by using interview questionnaires, and analyzed by percentage, arithmetic mean, standard deviation and chi-square test.

The result of the study showed that most of Karen family leaders were males with the average age of 40.22 years. They could understand Thai language. The average income was 12,446.59 baht per year. The average family members were 4.08 with the average agricultural labour of 2.69. They received forest resource conservation informations

with the average of 4.75 times per year. The average land holding was 5.87 rai. They contacted government officers on forest resource conservation of 5.47 times per year with the external community communication of 5.31 times per year. They attended the training on forest resource conservation with the average of 1.67 times per year.

On forest resource conservation aspect, it was found that most of Karen hilltribe practiced on forest resource conservation at moderate level with the average score of 2.04. Forest protection, forest plantation and information dissemination on forest resource conservation practices were at moderate level. Only forest fire control practice was at high level.

For knowledge and understanding on ecological agriculture, it was found that Karen hilltribe had knowledge and understood on crop plantings which could protect soil erosion, improve soil and maintain watershed areas.

For hypothesis testing, the result showed that sex, member of family, agriculture labours, land holding areas, communication with external communities and training attending related to the forest resource conservation of Karen hilltribe.

Problems encountered by Karen hilltribes on forest resource conservation were illegal tree cutting by outsiders, death of new planting trees, inadequacy of forest fire control equipments, lack of knowledge and information dissemination by government agencies. Some suggestions proposed were that government officials should pay more attention on their work. Knowledge and information dissemination should be proactive policy instead of legislative one. Therefore, more training courses on forest resource conservation should be taken into account. In addition, tree species promoted for forest plantation project should meet the felt need of hilltribes.